

Les

Bedankt voor het downloaden van dit artikel.
De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

nt2@uitgeverijboom.nl
redactie@tijdschriftles.nl

Kwaliteit en bekwaamheid blijven borgen

NT2-docentenopleidingen in Nederland

Duizelt het je ook weleens? Bevoegdheid, bekwaamheid, certificering, opleiding, onderwijsbevoegd. Met dit artikel willen Lidy Zijlmans (bestuurslid van de BVNT2) en Annet Berntsen (docentenopleider bij Radboud in'to Languages en redactielid van Les) de lezers van Les informeren over de borging van de kwaliteit van de opleidingen voor docenten NT2. Het werkveld, de beroepsvereniging BVNT2¹ en de opleiders van NT2-docenten staan al vele jaren pal voor gecertificeerd NT2-docentschap en de kwaliteit van de opleidingen. Nieuw is dat de BVNT2 en de opleiders in gesprek zijn met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OC&W)² over een mogelijke NT2-onderwijsbevoegdheid, want die is er nog steeds niet.

In het schooljaar 2022-2023 zijn er in Nederland ruim achthonderd NT2-docenten in opleiding; het grootste aantal in één jaar tot nu toe. Op dit moment zijn er elf door de BVNT2 erkende NT2-docentenopleidingen in Nederland. Voor de opleidingen in Vlaanderen, zie het overzicht op pagina 14.³ De kwaliteit van de Nederlandse NT2-docentenopleidingen (zie kader 1) wordt bewaakt door de beroepsvereniging BVNT2.

De BVNT2 is al gedurende vele jaren met alle opleiders in gesprek in een overleg waarin zij zoveel mogelijk gezamenlijk afspraken maken over de inhoud en omvang van de scholing van docenten (zie kader 2). Bovendien stelt de overheid eisen als het om inburgeringsonderwijs gaat, met name vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Iedereen in het werkveld kent waarschijnlijk Blik op Werk, dat in opdracht van SZW een keurmerk afgeeft aan taalscholen voor het geven van inburgeringsonderwijs. Eén van de eisen voor dat keurmerk is dat tachtig procent van de docenten die de inburgering uitvoeren, gecertificeerde en geregistreerde docenten moeten zijn.⁴ Dit certificaat van NT2-bekwaamheid geldt dus voor inburgering en voor volwassenenonderwijs. Het is geen onderwijsbevoegdheid om les te kunnen geven in het vo, mbo en ISK-onderwijs. We komen hier later op terug.

Routes om NT2-docent te worden

De huidige NT2-docentenopleidingen zijn post-hbo- (post-bachelor-) en post-academisch onderwijs. Zij bieden een programma voor theoretische en praktische vorming. Het zijn beroepsopleidingen en hebben een duidelijk duaal karakter met een stage als een verplicht onderdeel. Voor alle bij de BVNT2 aangesloten NT2-docentenopleidingen geldt als theoretische onderlegger het Handboek NT2 (inmiddels de derde druk, onder redactie van Kuiken & Andringa, 2022) en het competentieprofiel voor de NT2-docent (Janssen-van Dieten, 2019). Bovendien zijn er afspraken over het aantal uren, zowel voor de theoretische als voor de praktijkcomponent en de begeleiding tijdens de stage (zie kader 2). Naast deze algemene overeenkomstige kenmerken hebben opleidingen natuurlijk een zekere vrijheid om eigen accenten te leggen.

Ook bestaat er nog steeds de EVC-procedure om NT2-vakbekwaamheid te bewijzen via een portfolio en een assessmentgesprek. Er is jaarlijks een traject van voorlichting en begeleiding door één van de vier opleidingen die dit assessment afnemen. Assessments worden op dit moment nog maar mondjesmaat aangevraagd en afgenomen.⁵

1. Docentenopleidingen in Nederland⁶

Universitaire Masters NT2

- Vrije Universiteit Amsterdam
- Universiteit van Amsterdam
- Radboud Universiteit, Nijmegen

Post-hbo-opleidingen in Nederland

- Vrije Universiteit Amsterdam, VU-NT2
- Hogeschool Utrecht, Centrum Archimedes
- Fontys Tilburg
- Radboud in'to languages, Nijmegen
- Hogeschool van Amsterdam, faculteit Onderwijs en Opvoeding
- Hogeschool Windesheim
- Hogeschool Rotterdam
- Talencentrum RUG (Groningen)

2. Kwaliteitskenmerken van de officiële NT2-docentenopleidingen⁷

1. Het totaal aan studie- en werkuren is tussen 600 en 700 uur.
2. Het theorie- en (zelf)studiedeel (inclusief praktijkopdrachten) in de opleiding omvat 380 tot 560 uur.
3. De duur van de opleiding is minimaal 1, maximaal 2 jaar.
4. De inhoud van het opleidingsprogramma garandeert dat het gehele competentieprofiel docent NT2 wordt gedekt: A1 t/m A5, B1 (mogelijk vrijgesteld met onderwijsbevoegdheid), B2 t/m B5. De verschillende onderdelen van het C-deel zijn onderdeel van de opleiding of van thematische workshops.
5. De vakkenniscomponent van het opleidingsprogramma omvat alle onderdelen van het *Handboek Nederlands als tweede taal in het volwassenenonderwijs* (Kuiken & Andringa, 2022).
6. De instelling voldoet aan de Dublindescriptoren (de niveaueisen die in Europees verband gelden voor bachelor- en masteropleidingen).
7. De praktijkontwikkeling (op de stageplek of de eigen werkplek) omvat ongeveer 200-300 uren, en wordt voor een deel gevolgd en ondersteund door bekwame, ervaren en bij voorkeur NT2-gecertificeerde docenten die de rol van praktijkbegeleider op zich hebben genomen.
8. De afsluiting van de opleiding bestaat uit een portfolio met een examen of assessment. Kandidaten moeten hebben voldaan aan alle opleidingseisen.

Het certificaat van NT2-bekwaamheid is geen onderwijsbevoegdheid voor vo en mbo

NLQF – borging van NT2-opleidingen

Het belangrijkste onderdeel van het BVNT2-opleidersoverleg is het borgen van de kwaliteit van het NT2-onderwijs. Goed opgeleide docenten vormen daarvan de kern, maar de term 'post-hbo-opleiding docent NT2' blijkt niet beschermd. Er wordt hard gewerkt aan een nieuw programmareglement. Doel is om dit programmareglement binnenkort officieel te laten toetsen. Die toetsing wordt gedaan door het Nederlands Kwalificatieraamwerk (NLQF), als onderdeel van een Europees kwalificatienetwerk (EQF), dat kwalificaties van opleidingen vergelijkbaar maakt.⁸ Inzet is dat het certificaat van de NT2-docentenopleidingen erkenning krijgt als bachelorkwalificatie. Een gevolg van het overleg over deze aanvraag is dat het BVNT2-opleidersoverleg meer afstemming bereikt heeft, met name over hoe de toetsing en examinering van de docenten in de diverse opleidingstrajecten geborgd moeten worden.

Minor NT2

Ook is het intussen mogelijk om aan veel lerarenopleidingen in het hoger onderwijs een minor Docent NT2 te volgen. Deze wordt gegeven door dezelfde instellingen die ook de bij de BVNT2 aangesloten post-hbo-opleidingen aanbieden: de inhoud komt overeen, net als de omvang van de stage. Er is een aantal minoren en post-hbo-opleidingen die specialisaties NT2 aanbieden voor po, vo/mbo en ISK, naast NT2 in het volwassenonderwijs. Degenen die via deze route studeren verwerven naast hun pabodiploma of tweedegraads lerarendiploma in een ander vak (meestal Nederlands of een vreemde taal) het bekwaamheidscertificaat voor NT2-onderwijs. Alleen op basis van hun diploma pabo of tweedegraads zijn ze bevoegd om les te geven aan po of vo, ISK en mbo.

Ten slotte worden er aan drie universiteiten masteropleidingen NT2 aangeboden, waarin ook deskundigheid op het gebied van lesgeven aan NT2-groepen deel uitmaakt van het curriculum. Ook in deze masters is voor een groot deel gekeken naar de inhoud en eisen van bij de BVNT2 aangesloten post-hbo-opleidingen. De studenten die voldoende praktijkuren maken en de stage goed afsluiten verwerven bij het behalen van hun masterdiploma ook het bekwaamheidscertificaat NT2-docent.

Bevoegde NT2-docenten?

'Continue migratie vraagt om kwalitatief goed NT2-onderwijs', zo stelden Lidy Zijlmans en Camille Welie (NT2-opleider aan de Vrije Universiteit Amsterdam) afgelopen zomer in een artikel in *Het Parool*. Het vak Nederlands als tweede taal voor nieuwkomers krijgt te weinig aandacht en erkenning, was de strekking van hun pleidooi. Nog altijd is er in Nederland geen formele en volledige hbo-opleiding tot docent NT2. Ze lieten zien hoe er sinds de jaren tachtig steeds en steeds meer gewerkt wordt aan goede scholingsmogelijkheden voor mensen die NT2-docent wilden worden. Het NT2-certificaat is dus een bewijs van (vak)bekwaamheid, maar nog geen wettelijk erkende (onderwijs)bevoegdheid. Het goede nieuws is dat inmiddels ook het ministerie van OC&W zich bezighoudt met de vraag naar goed geschoolde NT2-docenten voor primair en voortgezet onderwijs, ISK's en mbo.

Dat vraagt om voorstellen hoe op te leiden tot bevoegdheid; een vraag waarover ook het BVNT2-opleidersoverleg zich buigt. Voor een tweedegraadsbevoegdheid NT2 is sowieso een verlengd opleidings-traject nodig; de aanvulling zou moeten bestaan uit algemene didactische module(s). Om voor NT2 dezelfde status te verkrijgen als voor de andere schoolvakken is het belangrijk dat er ook eerstegraadsopleidingen komen, te koppelen aan een tweejarige master

NT2. Voor docenten die willen werken in de inburgering c.q. het NT2-volwassenenonderwijs blijft de huidige éénjarige opleiding met een kwalificatie van NT2-vakbekwaamheid voldoen. Maar zou een tweede-graads onderwijsbevoegdheid als kwalificatie voor alle NT2-docentenopleidingen het NT2-werkveld niet de status en zekerheid bieden die zo gewenst is? Het gesprek hierover is gaande; de beroepsvereniging zal via website, nieuwsbrieven en social media blijven informeren.

Lidy Zijlmans
Annet Berntsen

Lidy Zijlmans was docentenopleider en NT2-docent en is bestuurslid van de BVNT2.

Annet Berntsen is docentenopleider bij Radboud in'to Languages en redactielid van Les.

Correspondentie: lidy.zijlmans@bvnt2.org; annet.berntsen@ru.nl

Voor een tweede-graads-bevoegdheid NT2 is sowieso een verlengd opleidingstraject nodig

Noten

1. Zie: <https://bvnt2.org/kwaliteitszorg/publicaties-kwaliteitszorg-nt2>.
2. Het ministerie van SZW volgt, maar heeft in eerste instantie geen belang bij de onderwijsbevoegdheid voor inburgeringsonderwijs. Die is namelijk niet in de Wet inburgering vastgelegd.
3. Veel mensen met een opleidingswens wijken uit naar Vlaamse opleidingen omdat de Nederlandse vol zitten. Deze opleidingen geven echter geen directe toegang tot het beroepsregister.
4. Gecertificeerde en geregistreerde docenten van de hier genoemde opleidingen zijn te vinden in het register van de beroepsvereniging BVNT2: <https://bvnt2.org/beroepsregister-nt2-docenten-bvnt2>. Daarnaast heeft Blik op Werk, de toezichthouder op de inburgering namens SZW, een eigen Kwaliteitsregister NT2-docent. Deze twee registers bestaan naast elkaar.
5. De EVC-procedure is uitsluitend gericht op NT2-docenten die in het verleden via NT2-nascholing en aanvullende training veel kennis hebben opgebouwd en die door hun jarenlange ervaring met NT2-cursussen in verschillende settings over veel bewijzen van hun bekwaamheid beschikken. Voor dat doel heeft de BVNT2 een portfolio ontwikkeld met verschillende rubrieken voor die bewijsstukken. Het assessmentgesprek is het moment om deze vakbekwaamheid toe te lichten.
6. Een overzicht van de NT2-opleidingen is te vinden op <https://bvnt2.org/certificering/officialerarenopleidingen/nederland>.
7. Bron: <https://bvnt2.org/certificering/officialerarenopleidingen>.
8. Zie: www.nlqf.nl/daarom-nlqf. Als het NLQF-keurmerk wordt toegekend dan zullen de kwaliteitskenmerken waarover in kader 2 wordt gesproken vervangen worden door het programmareglement.

Referenties

- Janssen-van Dieten, A. (2019). *Competentieprofiel & certificering van docenten NT2* (vierde, herziene druk). BVNT2. https://bvnt2.org/app/uploads/2019/04/Competentieprofiel_maart_2019.pdf
- Kuiken, F., & Andringa, S. (red.). (2022). *Handboek Nederlands als tweede taal in het volwassenenonderwijs* (derde, herziene druk). Coutinho.
- Welie, C., & Zijlmans, L. (2023, 25 juli), *Opinie: 'Continue migratie vraagt om kwalitatief en duurzaam NT2-onderwijs'*. *Het Parool*. www.parool.nl/columns-opinie/opinie-continue-migratie-vraagt-om-kwalitatief-en-duurzaam-nt2-onderwijs~b5de9358